

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

∴ SALUT PÚBLICA ∴ INTERESSOS POPULARS ∴ ARTS Y LLETRAS ∴

PREUS DE VENTA
 25 exemplars Una pesseta
 Cada número a quartos
 Surf d'illam ab tota regularitat a lo menos una vegada
 cada setmana

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
 6-RONDA DE LA UNIVERSITAT-6
 BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Tot Espanya, portat a domicili. . . a reis trimestre
 Països de la Unió Postal. 16 id. id.
 Dona números extraordinaris sempre que hi domanats
 las circunstancias

L' INFERN

ESTUDIS DE CIÈNCIA CATALANESA

(Castellani)

XII

Ara bé; imposats ja en la essencia y virtut del foc aquell de la gran bola infernal que 'ns ocupa, y quina última qualitat, qu' espresa l' acció danyina de que ha sigut dotat per la divina venjansa, segons las ja citadas místicas opinions, resulta esser sent vegadas mes cruel que lo que podria imaginarse lo cervell de la mes criminal criatura humana, passém á ternos càrrech de las demés incomoditats que aquellas clàssicas habitacions ofereixen al hoste que albergan.

Aquell Deu inhumà (aixó no es meu, es de Fray Lluís de Granada) no ha vist satisfeta sa fam de venjansa ab deixar al condemnat subjecte á tots los sufriments que per sí mateix pot causar un foc tan crudelíssim y n' hi ha disposadas una infinitat mes (22), totes ab competència en quant á lo inconmensurablement bárbaras y horrorosas.

Los pòrts en aquestas qüestions, nos diñben que las classes de pena que allà se sofrien son duas; una, que anomenan de dany, y l' altra de sentit. La de dany es la qu' engendra l' anyoransa de haber perdut á Deu, y en la de sentit hi encloñhen aixís los torments inferits al cos per los mateixos dimonis y sas armas com los que se originan de la part cosmologica de aquella anti-higiènichs soterranis, y fins las que percibeixen directament los sentits intellectuals per causas diverses de las ja anomenadas.

Somhi, donchs, comensant per la dita de sentit.

Sant Gargori (ara no digan gargall) comensa per dirnos que á 'n allà hi haurá un fret que no 's podrà resistir. (Santa paraula! Ja deya jo que no podrà existir, ab la imponderable bondat del Deu dels cels, infern y terra, una crudelitat com la que 'ls impios catòlichs per altre part li atribueixen: veus' aquí que ara 'ns resulta que al infern hi reyna una temperatura la mes temperada, puig no 'n pot resultar altre de la calor y 'l fret equilibrats.)

Lluís de Granada atgeix que «aquell horrible tret se donarà pera refrigeri als qu' estarán abrusats per lo foc.»

Be que ja li habia dit á 'n ell uns quants sigles avants lo pacient Job per intuició del impacient Deu, que los condemnats «serán passats de las ayguas de neu á las calors del foc.»

Vaja, en quant á 'n aquesta nova pena, menos mal.

Sino que venen las altres job, mala reira de bet!... (Mala, ja se 'm comensa á manifestar la condemnació per la renegadora boca... ¡¡Brrrrrrrum... quin tremolor!!!!...)

Un altre de las penas malehidas es la del olfato. Variis dels teòlichs citats en aquesta relació esplican que se sentirá allà una tan intolerable pudor formada de las miasmas de mil asquerosas materias que allà hi han barrejadas ab las emanacions de las excrecencias dels condemnats, del socarrim de sas carns y dels gasos que se desprenen dels diferents minerals en combustió, que no es pera contarse ni té comparació possible ab cap de las pudors que al mon se senten ni podrian sentirse de unirias totes plegadas y poguerias aspirar qui diu ab cent qui ab cinquanta nassos que tinguessim.

Jo tinch un conegut que per defecte natural no ha sentit may del nas: á 'n aquest

l' adonchs que no hi miri prim, que allà al infern no hi patirà tant com un que siga abandonat del tot de la mà de Deu; puig que pel prompte ja pot contar ab una pena de menos.

En quant per mí, no crech que 's necessitin cent nassos, ni cinquanta, ni cap, pera aspirar tan extraordinaria farum. Pregunto jo á qualsevol teulògich: trobarán ben representat lo valor solit de aquesta inmensa potencia gaseosa si la comparaba ab una roda de molí que fas formada ab cent milions de rodas mes, y cada una d' aquestas d' una magnitud mil milions de vegadas major que 'l tananyo un milió de milions de vegadas mes del ordinari? (a)

—No! — cridaràn — vostra comparació tant com té de temeraria té de desigual. Infelís de vos que penséu trobar en las petitesas d' aquest mon comparació exacte pera las immensitats del altre: per quant petits tenim á Deu y sos castichs!...

Está bé, hi convinch; pero vull suposar que la meva pedra de molí aleansi la magnitud espresada.

Qué tal, ¡haurá de menesterse bon ganoyt pera combregarhi!

Donchs aixó, aixó es lo que trobo que 's necessita y no molts nassos.

Pero continuém: Sant Ligor no s' hi descalsa pera dir que al infern «encara que rius tots los condemnats serán lo mateix que si fossen morts en quant á lo insoportable fator que llensarán.»

Y menos s' hi descalsa sant Bonaventura quan diu que «si lo cos d' un condemnat és trasportat á la terra, bastaria la seva sola corrupció pera causar la mort de tots los homes.»

Aixó ja ho trobo jo una verdadera hipòtesis.

Aquells dels nassos se quedaban molt

(a) Estil jesuítich.

enradera aixís com jo ab alló de las molas y aixís com podria quedarí lo citat Ventu-
 <Solzament que entremitj de las flamaras-
 das d' un volcá s' hi escapés un dia una
 miasma de condemnat, bastaria pera que
 quedés anonadat tot lo qu' es terra y cel y
 tot lo qu' hi ha dins d' un y altre inclosas
 las estrellas, y així tenint en compte que
 no es res la comparació, perque igualment
 podria dirse si dits cel y terra fossen un
 milió de milions de vegades mes grans
 del que son avuy. Y encara ni aixís seria
 real!»

Evidentment, estich ab la ferma convic-
 ción de que saltará a la vista del menos es-
 pavilat lector que aquesta última compa-
 ración es de todas las citadas la que mes se
 aproxima a la buscada realitat.

Pera acabar, no mes nos faltará dir que
 Santa Teresa anomenava moltes vegadas
 al infern per «un pestilencial lloch» y que
 no hi ha cap capella al mon á qui li fassi
 tanta pudó l' infern com n' fan á mí
 tots plegats y cada un d' ells posats eno-
 car que fossen á mí lleguas de distancia.

Y fins á l' altre, perque ja tinc bona
 necessitat de respirar per vuyt dias mes
 l' aire pur.

ELECTRICI

(Seguir)

NOTAS

(13) Replant lo dimoni á un penitent y després de
 donarli una tremenda botafeta, li diu: «Ingrat! no
 repedeixes gracies á Deu després que per tu s' va fer
 bonum» (log. Instr. al pueblo, I-VII)

Dia la hermesa dama á sant Antoni.—Per l' honor de
 Deu, sí, —Espero ab lo favor de Deu.—Parlem ara
 de mes amor sant Pere á qui Deu doná las claus del
 cel.—Lo matrimoni es un dels principals sacraments
 ordenats per Nostre Senyor Jesucrist, etc, etc.

En altre punt apareix un horrible dimoni al sant; li
 parla de la Passió de Jesucrist y li promouia repetidas
 vegades lo nom de Jesús.—(Aqui va l' bí.) En contesta-
 ción li diu quatre paraules lo sant en las que li es precís
 citar aquest últim nom y ja s' entén al diable que fugí
 com un boig, deixant al pobre Anton fet un estaquírot
 sens saber donar compte de cóm un subjecte que tan
 li parlava de Jesús y son pare s' esbalotés d' aquella
 manera al sentir pronunciar per un altre la sola paraula
 Jesús. (Navarro.—V. de Sant Anton.)

(16) Lo concell de Trento (Ses. 6, cap. 13) declará
 que la gracia de la perseverancia final es un don gratuí
 de Deu que dispensa á qui ses li plac.

Deu permet que caiguen en alguna falta petita pera
 demostrarnos que aixís mateix canriem en las grans
 «no s' distingues ab sa divina maj. (Ligori.—Esposa de
 J. C. V-4.)

Epíclesa Sant Bonaventura en la Vida de Sant Fran-
 cesc que una senyora, després de morta y al moment
 que anava per enterrar-la, s' incorporá sobre son lit
 manifestant que abans de ja separat l' anima de son cos
 y estan á punt d' arribar al infern, havia retornat á ella
 donantli de nou la vida gracies á las oracions que l' dit
 Sant Francesch havia fet per ella, afegint que Deu no
 ab té haguesa usat d' aquella misericordia.

Los sants Basili, Geroni, Agustí, Ligori y molts al-
 tres, convenen ab que «Dau té determinat lo número de
 pecats que ha de perdurar á cadascun» y amplia lo úl-
 tim autor citant aquesta teoria absurda encara que
 basada ab la sagrada Escritura, dient que com no
 sap ningú quants serán los pecats pels que Deu té deci-
 dit lo perdo, es precís anar molt en compte, perque ab
 un sol que n' passi ja no hi ha remey per ell per mes
 que s' arrepenessa ni se n' grati l' cap.

A EL OBRERO

iv

Si totas las qüestions que dintre la classe obrera s'
 promouhen poguessen sempre estar tocadas ab la bona
 fe, tolerancia y cordura que requereix lo delicat de
 aquets assumptes, á bon segur que no vouriam com per
 tot va sortint la mala llavor del apassionament, que sem-
 pre acaba per produhir lo malehit fruit de unas dissen-
 dencias envidias y furiosas que impossibilitan l' avenç
 de las ideas socialistas entre ls fills del treball.

Nostres llegidors, que sense dubte recordarán de quin-
 na manera n' heu habim vist obligats á abestiar ab El
 Obrero, pera pensar á rotllo de certes antigas informa-
 lilitats, estén segurs que haurán vist ab gran goig lo
 nou giro que han pres nostros relacions al cambiarse l'
 redactor encarregat de contendir ab nosaltres.

Si n' obressem aplem á tenirnos, avans que tot, la
 míttus consideració de gormans en desgracia es interes-
 sos, de fixo que, per mes que pogués separarnos alguna
 diferençia d' escoles, may fura pro gran para ser ob-

taic á una general inteligéncia y organizació que pro-
 curis fer desaparéixer los obstaclos comuns á tota para
 impedir la realicón del ideal també comú, la emancipación
 del treball.

Nos mos á fer tals consideracions per via d' entrada
 en aquest article, lo veure que El Obrero no ha pogut
 realisar son lloble cabell mes que á mitjas, puig que
 mentres sus traballs merexien tota la consideració de
 un obrer, encara que com ell no pensé, per la tolerancia,
 cordura y bona disposició á lo que acabem de dir
 qu' en ella campegia, en altres següents aquell remor,
 aquell enconament, aquell odi que en las mal lloch
 deixa á qui lo escriu mes que no ofent al qui se ataca
 de tal manera. Si la direcció de nostre apreciat collega
 pogués fer una mica de cas de nostre lleal consell, li
 diriam que faria un bon servey á la causa de tots pri-
 vant que l' apassionament de algú vingrés á esterilitzar
 los esforços de altres.

Així sol creyem pot convencer de la esterilitat ab
 que avuy se convocaria un congrés obrer pera realisar
 la Unió que tan ell com nosaltres desitjem, y per sem-
 blar la qual tenim entaulada aquesta que, mes que po-
 límica, pot dirse un consell ó discussió de familia tan-
 guda devant del públich.

Avuy per avuy, y mentres no s' fassi fructificar la
 llavor de la Unió baix las bases que aném analisant y
 aclarint, y sobre tot, mentres no s' deixi l' enconament
 es mes y altres, fora temps perdit y prematura la idea
 de una cordial inteligéncia. Aquella de las duas parts
 que primer deixi en tot y per tot lo sistema agressiu
 contra l' altra, aquella mes que no deixi merexeré tam-
 bé la consideració de tots per haber aplanat lo cami de
 la concórdia entre ls fills del treball.

La TRAMONTANA ja ha començat. Segueix El Obrero,
 y estiga segur que no quedarà sol.

Detadim uns y altres las peticions, ja qu' en ellas po-
 driam enllozarnos, y continuem nostra tasca en mes ve-
 rena atmosfera.

Nostre apreciat company de polémica ha acceptat en
 un tot nostras conclusions proposats, y, seguint també
 las indicacions de nostre últim article, solers l' aclarir
 dels dubtes que á un y altre grup ocórren, estab-
 leix quatre grups de proposicions per aclarar, en
 qual analis tenem per fora que posseir de relleu los
 punts de contacte y las diferencias de las duas escoles
 socialistas inclosas en aquest debat.

Veus aquí las proposicions de El Obrero, que nos-
 altres acceptem com á punt de partida pera la discussió:

1.º Grupo.—«1.º La política demoleadora de los
 anarquistas, que propósitos tiene y qué medios piensa
 emplear?—2.º La política parlamentaria del partido
 obrero, propósitos al fin de emancipar á los trabajado-
 res?—3.º Puntos de contacto de ambas políticas y dife-
 rencias que las separan.»

2.º Grupo.—«1.º El Estado económico, comunista y
 colectivista, garantiza la igualdad social y es bastante
 para asegurar el orden justo y equitativo entre todos
 los seres humanos?—2.º Qué diferencia separa al uno
 del otro sistema económico?»

3.º Grupo.—«Son compatibles la disciplina y la au-
 tonomía?»

4.º Grupo.—«1.º Los comunistas del partido obrero,
 ¿son autoritarios?—2.º Los anarquistas colectivistas,
 ¿son autonomistas?—3.º ¿La anarquía es igual á la au-
 tonomía?»

Avans d' entrar en tan delicada materia, creyem ho-
 fer constar una vegada mes que nosaltres parlarém se-
 gons nostros propias conviccions particulars, sens que-
 rer per concepte pagar constituir digna de fe per
 ningú las ideas que surtin de nostra ploma, puig que
 no representem cap entitat que tals ideals professi, sino
 á nosaltres mateixos. Si nostros traballs poden ser útils
 per aclarir y escampar ideas que casi sempre son mal
 tractadas (y maltractadas) per lo poch que s' coneixen,
 així haurém guanyat y nos darem per satisfets, ja que
 altra no es nostra fatiera.

Comensem, donchs.

La política demoleadora dels anarquistas no pot tenir
 altre propòsit que procurar, tal lo més prompte y lo
 més, l' enderrocament dels Estats polítics y jurídics
 actuals, substituïts per la Federació económica de
 llines productors.

Respecte als medis que pensan emplear per lograr-
 ho, poden ser molts y variats, alguns dels quals deixem
 de indicar tenint en compte l' actual legislació de
 impremta.

Lo primer d' ells, y tal vegada lo mes lògic, es lo de
 apartarse de la política parlamentaria. Comencem
 que l' estat de cosas que determina l' sistema econó-
 mic actual no s' deixarà reformar per aquelles vias, re-
 nuncia á perdre l' temps en un joch que no pot gan-
 yarhi, obtenint ab tal conducta la ventaja de no do-
 nar als banquers (governes) lo joch legal de la oposició,
 que tant necessitan pera garantir sa propia forma.
 L' altre medi de importancia es lo de guardar una ac-
 titud expectant sempre respecte als demés partits po-
 lítics de oposició, per aprofitarse, si es possible, de sos
 moviments, apropiantse ó empenyentlos molt mes
 buny de lo que ells s' haguesen proposat en lo cami
 de las reformas.

Ab lo primer medi se delibita per l' aislamiento ab
 gubernes que s' pretenen suprimir; ab lo segon s' evita
 lo esser carn de canó ó de ambicós posante á mercé
 de qualsevol aficcionat á motins, y se está sempre á
 punt de empenyer, provocar ó determinar una verda-
 dera revolució ab caracter socialista.

Anem ara á veure si la política parlamentaria del
 partit obrer respon al fi d' emancipar al treballador.

Nosaltres no dubtem que tal degué ser lo propòsit
 que informá la necessitat de fer política parlamentaria
 al partit obrer, pero trobem certa inconsciéncia en
 ella, si están convenuts de que «no s' donarà l' Estat
 per las vias legalis, sino que tindrán de produre, de
 arrencar de mans de la burgesia, com molt acerta-
 dament digué en el meeting de controversia del Circo
 esportiu, lo mateix articulista de El Obrero que avuy
 nos contesta, y qual bona fe y conscientia en aquets
 materias no podém posar en dubte.

Per que los mateixos partits polítics acordan molts
 vegades lo retraïment, com avuy mateix está succe-
 hint ab lo partit federal? Perque están convenuts de
 que no s' deixarán guanyar. ¿A qui fer política,
 donchs, los partidaris de una transformació social, si ja
 están convenuts també de que encara que poguessen,
 no s' deixarán guanyar tots los partits de la classe
 mitja, igual que avuy fan los conservadors als federalis?

¿A qui pretén parlamentarment lo que ja s' creu
 que no ho han de donar de tal manera? Per tenirho de
 pendre, per tenirho de arrencar pera després susten-
 dirlo, ja ab l' Estat económic comunista, ja ab lo col-
 lectivista, aquí está la lògica infranquejada de la política
 demoleadora, que, privants del apoyo de la oposició,
 refusa també veures l' ano de lo que creu no ha de te-
 nirlo, y evitant aixís la tentació y l' perill de que uns
 quants, al trobarse recostats de supremacias autorita-
 rias, seguisen las pretensions de tants altres que, trobant-
 shi be, s' han erigit en nous tirans tractant de perpe-
 tuar ó allargar quant menos lo sistema injust que de-
 bia desaparéixer.

Tenim donchs que la política parlamentaria, tenint
 per fi l' emancipación del treball, ó sia una revolució
 económica, una revolució social, ofereix perills que no
 té la política demoleadora, mentres que aquesta no re-
 nuncia á cap de las petites ventajitas que pugan obte-
 nirse ab lo parlamentarisme, ja empenyent als partits
 polítics avançats, ja per l' amenssa constant del re-
 traïment parlamentari. Y entengas be lo de re-
 traïment parlamentari, perque així, segons nostre modo
 de entendre, de cap modo vol dir retraïment de la cosa
 pública.

Una altra consideració pera aclarir mes aquest con-
 cepte.

Retreta los partits socialistas del parlamentarisme,
 los partits polítics avançats venen obligats, per interès
 propi y per atraure la classe obrera, á comprendre l'
 cami de alguna reforma de caracter económic, de lo
 qual n' es bona prova lo partit federal pactista espa-
 nyol, que sent esencialment polítich y partidari del
 Estat jurídic autòcrata com fidel garantidor dels in-
 teressos creats á la sombra de las lleys, se ocupa ja
 de las reformas econòmicas compatibles ab sos ideals y
 declara que en eses lles hi caben per igual los que en
 economia son colectivistas com los individualistas.

Y de lo dit pot deduhirne nostre apreciat collega sos
 Puntos de contacto de ambas políticas y diferencias que
 las separan.

Que l' Estat comunista pot garantir la igualtat so-
 cial, no s' ho cab cap dubte. Tant quan mes comú
 sia la percepció del fruit del treball, tant mes se va á
 la igualtat. Pero si analisem fins á quin punt es com-
 patible aquesta comunitat de interessos ab la personal-
 itat humana, aquí n' trobem ab la ratlla divorsa que
 determina lo estúpich del comunisme si no sab garantir
 l' estimul individual, que provoca en cada persona lo
 desitj de sobresortir y distingirse per demunt de los
 semblants.

La lluyta per la existencia es lo que n' fa agradable
 la vida. Lo desitj de un mes enllá determina la lluyta
 per la existencia. L' estimul individual es lo qu' en-
 genhra l' desitj. La compensació ó recompensa es lo
 unich que garanteix l' estimul.

Tenim, donchs, que si es veritat lo principi general-
 ment acceptat avuy per todas las escoles científicas de
 que es necesaria la lluyta per la existencia pera evitar la
 degeneración humana, resulta també indispensable ga-
 rantir l' estimul individual qu' engendra l' desitj de un
 mes enllá que determina la lluyta per la existencia.

Lo falansterisme de Fourier, lo comunisme de Cab-
 ot de Saint-Simon, y tants altres comunismes com
 fins avuy s' han pretingut desenvolhar, han resultat sen-
 ges estúpichs per no garantir la lluyta per la existencia
 al tractar de fer produir y consumir en comú al indivi-
 duol. Creyem que l' comunisme del partit obrer espa-
 nyol está també basat en aquest principi, per lo qual
 lo considerám altamente estúpich, é incompatible ab la
 personalitat humana. Si El Obrero no desarrolla son
 comunisme en petits detalls y no demostra que garan-
 teix l' estimul, confessarém de ja habernos equivocat
 y de fixo hi trobarim grans contactes ab lo colectivisme
 espanyol, que partix del principi de emancipar lo
 treball donant á cada un lo fruit de sos esforços pera
 GARANTIR LA LLUYTA PER LA EXISTENCIA.

Parti t lo colectivisme del principi científich d' esta-
 blir la lluyta per la existencia y del principi humanita-
 ri de abolir la explotación del home per l' home, con-
 sagra la propietat individual del fruit del esforç de cada
 un, fugint aixís del comunisme absolut, y abolix la
 propietat de tots los bens de la naturalsia y esforços
 de las generacions passadas, fent colectiva la terra,
 edificis, barcos, instruments de treball, etc., sentne us-
 fructuaris los qui s' fassen produir, á preu de cuidar-
 los y repararlos, fugint de aquesta manera del exage-
 rat individualisme de avuy, que provoca la passió del
 egoisme fins al últim grau.

La tasació justa de cada unitat de treball ab relació a les altres no se 'ns amaga que es la més grossa, la única, diferent del col·lectivisme, puig totes les imputacions a dit sistema s'han d'enclosure a la tasació del treball. Però lo que a primera vista sembla gran mentanga, queda molt aplanada ab les següents consideracions.

En primer lloch tenim que tot treball artístic, literari, científic o altre que siga produït per un ó pocs individus, sols ells poden e desben tasarlo, ja que per ferlo vendible ó canviabile ab altres productes, se smutillarán ó convenientes prestacions. Los treballs produïts en grans col·lectivitats com fàbricas, tallers, ferro-carrils, mines, construccions, etc., tenen de esser tasats per congressos periodics a la vista de grans estadis de relació entre uns y altres y tenint molt en compte los datos de una verídica y general estadística que vinga a determinar las necessitats de producció. Pot objectarse que fins suposant ben pressa totes aquestas midas podria resultar encara cert desequilibri en alguns casos, ja per la abundancia de una producció en relació a la excessiva de altres, ja per determinats hàbits ó costums de afició a tal ó qual objecte en grans poblacions, ja pe 's mateixos capítols de la moda, el subsistio, ó ja per mil altres circumstancies difícils de preveure.

A n' això contestarem: En primer lloch, que fora difícil, tant en nosaltres com en qualsevol altre, pretendre haber trobat la suprema perfecció, y que per lo tant lo temps y la ciencia cuydarán cada dia incessantment de anar pulint tot allò que 'l sentiment de justicia aconselli, y luego que 'l gran principi de solidaritat, acceptat com condició sine que non per los col·lectivistas espanyols, ve desseguit a posar rerey a qualsevol de aquestos male que resulti de alguna equitat.

Del mateix modo que si una inundació ó un incendi assola una població ó una comarca ó una familia, ve 'l principi de solidaritat a obligar a las col·lectivitats al anell rax deca del descalgut, pot venir també, en mil diferents formas, a donar sa ajuda a una col·lectivitat que per cambi de costums ó equivocada tasació de son ta'all se li demostri un perjudici.

Hi ha qui suposa també en lo col·lectivisme lo perill de l'acumulació de grans riquesas. Res mes equivocada. Deixant apart lo difícil de la acumulació per l'esforç sot del individu, trobarém molt mes forte arguments que 'ns impediran creure semblant absurdo.

Abolir lo dret d'heretar ó cambi de garantir la vida y la instrucció als petits fins a la edad de produir y als vells des que ja han produït prou, vindria a quedar destruït ben prompte, per raho natural y lògica conseqüencia, P'afany de acaparar, que tant distingix avuy a la equitativa societat present. No tenent per nos fills ni per sa vellesa, que avuy cap millonari pot assegurar, y tenint de passar al comú ab sa mort los valors de cada un, ¿qui fora, ab sa critica, que tendis al acaparament? Està, donchs, desvirtuat en lo col·lectivisme lo perill de la acumulació de riquesas, per l'abolició del dret d'herencia y de la propietat de objectes de utilitat general y per garantir la vida a qui no estiga en estat ó estat de produir.

Tenim, donchs, demostrat, que 'l col·lectivisme garanteix la igualtat social, per abolir la explotació del ser humà, estableix la lluita per la existencia, estimulant per meyl de donar a cada un lo fruit de son esforç, y assegura l'ordre just y equitativ de relació, deixant la propietat totalment transformada, abolint lo dret de herencia y establint lo gran principi de solidaritat.

Expost El Obrero socialisme, y trobarém també desseguida las diferencias que separan al un del altre sistema economic.

Faltats de temps y espay en aquest número, la setmana entrant acabarem lo present article, que pot espar nostre apreciat colega pera comensar sa contestació.

En Sagasta diu que las novas cortis ja estan deshonradas avans de neixe.

No seré pas jo qui 'l contradiga. No mes es que a mi 'm semblan iguals las que fassi en Romero com las que fabriqui en Sagasta.

Segons nos escriuhen de Reus, lo Jurat del certímen del Centro de Lectura ha donat la son fallo deixant de adjudicar lo premi ofert pel Centro de Amichs de aquella població, a conseqüencia de las ideas anti-democráticas de alguns individus del Jurat y de ser lo tema proposat per la societat ofertora de caràcter economic marcadament socialista.

Si es cert lo que se 'ns assegura en la citada carta, lo Jurat se haurá lluhit, y 'l Centro de Amichs estarà en son centro si

fa entendre als sabis encatronats que la passió politica deu deixarse a un recó quan se accepta un càrrech que ademés, ó mes, que ilustració, se requereix imparcialitat, desapassionament y decencia.

Enterarém a nostres llegidors de si en aquest assumpto succeheix algo d'extraordinari.

En la provincia de Orense lo governador ha processat *conservadorament* a unas descontentas personas.

¡Vaja! Encara aixó deu ser la minoria dels habitants.

Ha sigut denunciat *El Dilucio* de nostra capital.

No cal dir que sentim lo percaus y 'ns alegraríam ne sortis be d'aquest florono conservador.

Ab motiu de aquesta denuncia la premsa barcelonina ha tingut tanta galanteria y atenció ab son company denunciat, que efectivament, la major part de periodichs ha semblat que se 'n aiegressin.

¡Pobrets, ni 'l instint de conservació ha pogut en ells!

S'ha descobert una nova conspiració.

A Girona s'han sublevat noranta mil... pesetas ab un cabeçilla de oficina, sens que fins ara se sàpiga que hagin sigut derrotadas per cap columna que hagi sotit en sa persecució.

Girém full y un altre a la llista.

A Sevilla han siguts dats de baixa del exercit una colla de gefes y oficials, sens que xi ells mateixos sàpiguen per qué.

A Cáceres han engarjolat una dotzenota de cabos y sargentos... pe 'l mateix motiu. Pero seayor Cánovas, ¡ja 'ns assegura que podem respirar tranquils!

Be prou se coneix qu' estém en temps conservadors.

Quan mana la reacció tot es picó.

La premsa continua sens novetat a la disposició dels galifardeus partidaris del *afirtam y digam moro*.

Albat siga Cánovas, y Romeret son profeta.

Ja tenim altra vegada insurrecció a Cuba.

Ab la conservaduria sempre s'hi acompanyan totes las plagas.

Per supost, que alló de *reina tranquilitat*, etc., passarà a la ordre del dia.

Y també lo de que han sigut batuts aquí, derrotats allà, fugits d' allí, que ja no hi queda ningú, etc., etc., etc.

Pero ja veurém lo que durará. A menos que hi envihin lo general *Garantia* a perseguirlos... ab dobletas de cinch duros.

Ja 's parla de aliviar la situació de Cuba... contractant un empréstit.

Ja ho veig; aixó serà la fàbrica de pólvora ab que anirán a véncels.

Per descubriments fabulosos no hi ha com los conservadors.

Després de sos serveys a la patria *descubrint* la famosa conspiració y 'l gran dipòsit de armas, y després de las ridiculas registradas de vapors y altres entreteniments propis de la estació conservadora, acabau de fer un altre descubriment important a Valladolid.

S'ha presentat la policia a casa 'l secretari de la Comissió Federal de la Federació de Treballadors d'Espanya, y ha procedit a un registre general buscant la lluna en un cove.

Y vetaquí que a l'endemà tots los periodichs ministerials de la vila del os surtian tocant lo bombo y fent saber que se habian ocupat documents importantissims.

¡Mosca! ¡Una altra conspiració! Pensaràn vosalt.

¡Ca! Tota la importancia dels llibres ó documents descuberts son un sello, un tauloner de recibos y algun paperot de comptes.

Pero no ha privat a la premsa conservadora de posarse a tocar lo bombo y las campanas.

No mes es la llástima (per ella) que ha resultat tocant lo violon.

Lo passat dimecres tingué Hoch en lo «Centro democrático federalista» d'aquesta ciutat, una vetllada literaria-musical que deixá enterament complascuts als qui tingueren lo gust d'assistirhi.

Pregueren part en ella las senyoretas D.ª Carmelita Rosell y D.ª Quima Alguacil, que cantaren delicadas pessas de concert ab molt gust y entonació, distingintse molt particularment la primera, en la romansa *No m'ama piu* y en especial la segona en *La Pecera María*.

Lo seayor Parera, jove de molt bonas facultats per lo cant, cantá ab finura *Te ne cal...* de Beuxa, y *T'amo ancora*, de Torti; en la part purament musical donaren probas de bona execució los joves senyors Queralt y Llosas, que tocaren al piano una *Barselona* de Rubinstein y *Tarantela* de Gottschalt lo primer, y *Concert en sol menor*, de Mendelshon, y *Polonesa* en la *be-mol major* de Chopin, lo segon.

Tocá luego en la guitarra lo Sr. D. Francisco Tárrega una *Melodia* de Verdi, *Miscelánea* sobre motius de *Marina* de Arrieta, *Gaceta* de Arditi, y *Variacions* sobre motius del *Carnaral de Venecia*; qual execució deixá admirats a tots los oyents. A tothom sentirem dir: «No 's pot demanar mes;» aquesta frase fa la apologia del Sr. Tárrega.

Algunas poesias de los senyors D. Conrat Roure y D. Joseph Roca y Roca llegidas per sos autors, y una del Sr. D. Frederich Rahola, que llegí un jove de dit «Centro», constituiren la part literaria de la vetllada.

Aixís las poesias llegidas com las diferents pessas que 's cantaren y executaren sigueren extrepitosament aplaudidas sobre tot las que tocá lo Sr. Tárrega.

La concurrencia fou numerosa y 'l saló destinat a concert, convenientment decorat per l'adornista senyor Ribellas, estabá plé de bot a bot per guapíssimas donzellas y elegants mamás, a totes las quals s'obsequiá ab ramellets de flors avans d'entrar en lo saló, y un petit refrech servit per lo Café Inglés, de la primera a la segona part de concert.

La Junta del referit «Centro» convidá també a un modest *lunch*, a las senyoretas y senyors que prengueren part en la vetllada, y als representants de la premsa presents al acte.

Total molta animació, un *bó de Deu* de noyas macas, un bon concert, y una Junta

molt atenta disposada a complaure a tothom, foren que quantes persones tingueren la satisfacció d'assistir a dita vetllada no s'oblidin may mes d'ella, y'n conservin agradables recorts.

—X.—

Ab una tranquil·litat bestialment conservadora fan saber alguns periódichs ministerials quins són los candidats de oposició que'l govern *permet* que arribin a pares de la patria.

La marca de la fabricació de voluntat nacional está ja tan desacreditada, que sos corredors ja han perdut tot resto de vergonya ab tal de fer son negoci.

Supliquém a *La Campana de Gracia*, per motius que sobradament compendrà, que rectifiqui la equivocació que, sens dupte per defecte de imprenta, passá en son últim número al insertar la elocució de la premsa al públich de Barcelona respecte al assumpte del senyor Camacho, en qual allocució apareix com firmant per nostre periódich *Gabarró*, que may ha tingut que veure res en ell.

Massa ha succehit, ab prou sentiment per part nostra, confondre *La Tramontana* ab *La Tronada*, pera que un'altra involuntaria equivocació vinga a embrollar mes aquest assumpte.

Allá va un sueltó aprofitable que en lletres grossas publica en Hoch preferent de la primera plana *La Autonomia de Palma*:

«Ann no han aparecid los **QUINIENTOS Duros** que el dia 27 de Octubre de 1883 cobró el entones Gobernador de la Provincia D. José Lois é Ibarra, destinados á aliviar la Calamidades ocasionadas por las inundaciones ocurridas en Pollensa.

«Este es el padron de ignominia que pesa sobre la truchimanageria Balear.»

Pero 'ls 500 duros pesan á la butxaca de algun *irregularizador*.

No estranyi ni prengui á mal *El Obrero* l'haber tardat duas setmanas mes de lo regular á contestar á son últim article de polémica.

Las innumerables ocupacions del redactor encarregat de la mateixa y la tranquil·litat que's requereix per escriure ab profit sobre tan delicadas materias, ha fet, y tal vegada també fassi mes endavant, que no's contesti tan prompte com nosaltres mateixos desitjariam.

Segons nos dinhen d' Olot, viu en lo carrer del Roser de dita població una pobra vetllada d' uns seixanta anys, á la que maltractan bastant sovint porque la tenen per bruixa.

Lo rector de Beguda, poble de prop de Olot, sembla que va ferla fugir del poble ab amenasas, tractantla de bruixa, y de allí li ve á la pobra dona que la tractin malament los animals que crehen ab bruixas.

¿No podria cuydarse un xich més l'autoritat local de procurar que no s'atropel·lés, baix pretext de bruixeria, á una pobra vetllada que prou feynas tindrà per viure?

PLANY

(FRAGMENT D' UN POEMA QUE S' PUBLICARÁ AVIAT)

Solo descobrixeu egoisme,
no mes veig que falsat,
miro avuy la Societat,
plena de bot y cinisme.
En tot lloch veig un abisme
de miseria y dolor greu;
maldat veig per tot arreu,
y 'ls homes tan ingrats son,
que... si Deu va fe aquest mon
bé puch dir: «Me caso ab Deu.»

FATIGUEN

Obrin la orel·la y fassin l'ull viu nostres lectors que val la pena de esser llegida la següent correspondencia de Sallent:

«Sr. Dr. de LA TRAMONTANA.

Aquest any, gracias á la divina Providencia, nostre *extraordinari* rector ha pogut fer la tan desitjada professó dels escandols, ó siga del Dijous Sant.

Desde que va venir d' Igualada á menjar-se la sopa boba que's cou en las ollas santas de la rectoria de Sallent, no havia pogut dur á cap (per causa del mal temps), aquesta manifestació llanera, que ab l'excusa de professó, ell y 'ls seus ensotnats comparsas, d'una manera *extraordinarisima*, (com que aquí á Sallent es costum d'anarhi sols pollas de la primera volada tan puras y verges com Maria Santissima), se fan uns tips de... glatir, de riure y de tocar coses sagradas, que l'ase'm reflexi si d'un mes 'ls torjan las ganas de repicar á *sancetus* y de passar lo rosari ab las sevas castas y desocupadas majordonas.

Seré breu per no ferme massa pesat.

Al punt de dos quarts de vuit comensaren á desfilar de dintre de la iglesia un sens fi d'emantellinadas nevas per tots los gustos y per totes las fortunas ab la seva corresponent atxa encesa á la má, capitanejadas, aixó sense cap dubte, per dos ó tres vicaris ó plagas de la parroquia. Aguantava la capa nostre *sapientissim* ajuntament qu'era de toda la professó lo mes admirablement hermós y notable. De mosso de la escuadra no n'hi anava ni un perque eregueren de gran utilitat ferlos passejar pe'ls carrer á fi y efecte de pescar algun bromista. Per aixó, res hi va valguer. Los joves al veurer á las sevas estimadas *Dulcineyas* al mitj d'aquells carabiners, no podian menos que tiralshi dollos requiebros; y ellas abaixant lo cap per dissimular, reyan, murmuravan y... aixís anava seguin: la professó. Pero encara'm descuidava lo mes interessant del sainele.

Crengui, senyor director, que la poca vergonya ó la barra que arriban á tenir certs ensotnats es bastant dificil de descriure-la. Un tal mossen Martí (a) Gelós, fet un Otelo, gelós de las sevas acariciadas *Desdémonas Hijas de Maria*, no apartants may del costat d'ellas, d'una manera *escabrosa*, insultava á tots los quins no's treyan la gorra devant de tant be de Déu. Era tant la seva gelosia, que semblava que se las havia de menjar á la presencia de tots los espectadors: Lo mateix ensotnant ab paraulas que no son al diccionari, fet un capitá careunda, amanassava als que's reyan de tan santa y carnavalesca rua del Dijous Sant; Quan veneno devia vomitar aquell vespre!

Y ara que parlo de mossen Martí Gelós, com que al peu mateix d'una cantonada, mes enterch qu'un ganibet de set molias, parlant dels accidents ocoreguts, vaig

sentir que deya, á un d'aquells tipos mitj tocats de l'afa:—A mi res m'espantz; d' homes ne necessito mitja dotena.

Donchs, creyentme jo que ja ha abjurat las sevas doctrinas, qu'ha tirat com valgarment se diu, la capa al... Cristo, m'adelanto á tirarli 'l guanx. Recullilo, sí, senyor Gelós, pòssissel y al li vé, demanim l'altre que será servit immediatament, y allá en lo camp del anfa, descubrirem nostres conciencias y 'l públich veurá qui la te mes neta y comprendrá af mateix temps quin es l'amor, la caritat y la humilitat, que prediqués teis los mamarratxos de trabuch y sotana.—J. C.»

Ha sigut robada una iglesia de Rocafort, que per lo vist encara quedava per oscurar de las tantissimas com han sigut *sagrístanades* en aquestos benchits temps fusionistas y conservadors.

Aviat sabrem si'n queda alguna altra.

Habém llegitaquella carta que 'ns deyan de Sitges inserta en lo carli *Correu Catalá*, y la veritat, no val la pena de ferne cas.

Fa saber á sos serafichs lectors que 'ls missionistas van dir *veritats no sapiguadas* (¡carambas!), que van fer gran collita (¡bon profit!) y que moltas ovelles van anar á pasturar lo pa de Deu.

Després se desá contra 'ls liberals y borda com un gos paté.

Aixó es natural.
Cadascú del seu ofici.

Ja ha passat la setmana santa y 'l carnaval no tornarà flus l'any vinent.

Deu nos dongui salut, que també 'ns hi divertirem.

XARADÁS

De joch es terra segona,
dos primas de ortografa,
y la tot avuy al dia
dihin qu' es un' obra bona.

La força te ma primera,
la dos la te la persona
y la tot es part de un arbre,
que te una bonica forma.

RICH NAFRAT

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA: — Ma-bo-me-tá.
GROUOLICH: — La dona es l'oca del peccat.

Tipografia LA ACADEMIA, Pineda de la Universitat, 6, Barcelona

SUSCRIPCIÓ-PRESTAMO

PERA LA ESCARCELACIÓ DEL PERIODISTA TOMÁS CAMACHO

Nome	Pesetas	Núm. del recibó
LA TRAMONTANA	20	1
D. Mariano Milá	5	2
D. Joaquim Miró	5	3
Suma	30	

Segueix oberta la suscripció en aquesta Administració, Ronda de la Universitat, núm. 6.